

**PODATKI IZ POROČILA O DELU URADA REPUBLIKE
SLOVENIJE ZA PREPREČEVANJE PRANJA DENARJA
ZA LETO 2008**

Ljubljana, junij 2009

1 UVOD

Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (Ur. l. RS, št. 60/07, v nadaljnjem besedilu ZPPDFT) v 72. členu določa, da mora Urad RS za preprečevanje pranja denarja (v nadaljevanju Urad) najmanj enkrat letno o svojem delu poročati Vladi Republike Slovenije.

Poročilo o delu Urada za leto 2008 je že petnajsto poročilo Vladi RS, nanaša pa se na obdobje od dne 1. 1. 2008 do dne 31. 12. 2008. Navedeno obdobje je glede statističnih in drugih številčnih podatkov prikazano posebej, zaradi primerjav med leti pa so v poročilu in v prilogah podani tudi določeni podatki iz prejšnjih obdobj.

Poročilo o delu Urada je Vlada RS obravnavala in sprejela na 30.seji dne 4. 6. 2009.

2 DELO URADA NA PODROČJU GOTOVINSKIH IN SUMLJIVIH TRANSAKCIJ

ZPPDFT v drugem odstavku 53. določa, da Urad sprejema, zbira, posreduje in analizira podatke in informacije na podlagi ZPPDFT, v členih 61 in 62 pa Urad pooblašča, da v primerih, ko presodi, da so pri transakcijah podani razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma ali drugih, v 62. členu naštetih kaznivih dejanj, o tem obvesti pristojne organe.

Urad od organizacij, ki so zavezanci po po 4. členu ZPPDFT (v nadaljevanju organizacije), prejema podatke o vseh gotovinskih transakcijah nad 30.000 EUR, podatke o sumljivih transakcijah ne glede na znesek in podatke o osebah, v zvezi s katerimi so podani razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma. Podatke o sumljivih transakcijah in osebah so po 55. členu ZPPDFT Uradu dolžni pošiljati tudi odvetniki, odvetniške družbe in notarji. Urad od carinskih organov prejema tudi podatke o prenosih gotovine v vrednosti nad 10.000 EUR čez slovenski del meje Evropske Skupnosti na podlagi Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o kontroli gotovine ob vstopu v Skupnost ali izstopu iz nje. Na podlagi 60. člena ZPPDFT je Urad nekatere zadeve začel obravnavati tudi na pobudo v teh členih določenih državnih in inšpekcijskih organov. Poleg tega je Urad na podlagi 64. in 65. člena ZPPDFT ob pogoju dejanske vzajemnosti v obravnavanem obdobju prejemal določene podatke od sorodnih organov iz tujine in od nekaterih mednarodnih organizacij.

Navedeni podatki so skupaj s podatki, informacijami in dokumentacijo, ki jo je Urad pridobil od zavezancev ter državnih organov in organizacij z javnimi pooblastili¹, predstavljali podlago za delo Urada na področju preventive in nadzora ter pri obravnavanju sumljivih transakcij.

¹ Statistični podatki, ki jih je Urad prejel na podlagi 75. člena ZPPDFT, so v poročilu prikazani ločeno pod točko 3.

2.1 Gotovinske transakcije

2.1.1 Gotovinske transakcije nad 30.000 EUR ²

V letu 2008 je Uradu sporočilo gotovinske transakcije nad 30.000 EUR 41 različnih organizacij. Uradu je bilo na predpisanih obrazcih sporočeno **24.371 gotovinskih transakcij (in 4 gotovinske transakcije, ki jih je Urad izločil kot sumljive)**, izvršenih v letu 2008, katerih skupna vrednost je znašala **1.678.460.932 EUR**. Ta se je v primerjavi z letom 2007, ko je Urad prejel 44.617 obrazcev o gotovinskih transakcijah v skupni vrednosti 2.486.040.208 EUR, zmanjšala za 32,5 %. V skupnem številu sporočenih gotovinskih transakcij za leto 2008 je bilo 65,7 % transakcij izvršenih za fizične osebe, v letu 2007 56,9 %, 33,2 % za domače pravne osebe, leta 2007 42 %, in 1,1 % za tuje pravne osebe, leta 2007 0,9 %.

Število sporočenih gotovinskih obrazcev in zato tudi njihova skupna vrednost se je v letu 2008 v primerjavi z letom 2007 skoraj prepolovila kot posledica zvišanja zakonskega zneska, nad katerim so bile organizacije gotovinske transakcije dolžne sporočiti Uradu (mejni znesek se je zvišal za 43,8 %), ukinitve obveznosti sporočanja povezanih gotovinskih transakcij in ukinitve obveznosti sporočanja gotovinskih transakcij za nekatere organizacije. Te zakonske spremembe so stopile v veljavo že v drugi polovici leta 2007, vendar so se v praksi dokončno uveljavile šele v januarju 2008, ko so pričeli veljati tudi novi podzakonski akti k ZPPDFT. Zmanjšanje števila sporočenih gotovinskih obrazcev v primerjavi s predhodnim letom 2007 je bilo tako 45,4-odstotno.

Podrobnejši pregled števila gotovinskih transakcij je prikazan v Tabeli 1 in Grafu 1, ter po posameznih organizacijah in po vrednosti transakcij tudi v Preglednicah 1, 2/a, 2/b, 2/c, 2/d, 2/e, 2/f, 2/g in grafu 4 (v prilogi).

Tabela 1: Število in delež gotovinskih transakcij nad 30.000 EUR v obdobju 2007 - 2008 po prijaviteljih

Organizacije	2007		2008		Indeks
	Število	Delež	Število	Delež	
Banke	40.937	91,80%	21.727	89,20%	53
Pošta	2.028	4,50%	1.195	4,90%	59
Igralnice	932	2,00%	994	4,10%	107
Hranilnice	547	1,20%	290	1,20%	53
Igralni saloni	146	0,30%	160	0,70%	110
HKS	8	0,02%	4	0,02%	50
Menjalnice	5	0,01%	1	0,00%	20
BPH	5	0,01%	-	-	-
Promet s pl. kovinami in dragimi kamni	2	0,00%	-	-	-
Zavarovalnice	4	0,01%	-	-	-
Banka Slovenije	3	0,01%	-	-	-
Skupaj gotovinske transakcije	44.617	99,90%	24.371	100,00%	55

²Med navedenimi podatki niso zajeti podatki o gotovinskih transakcijah, ki jih je Urad sam izločil kot sumljive, podatki iz obrazcev o sumljivih transakcijah in podatki o prenosih gotovine nad 10.000 EUR čez mejo Skupnosti. Omenjene podatke prikazujemo posebej.

Iz zgornjih podatkov je razvidno, da so k celotnemu številu sporočenih gotovinskih transakcij največ prispevale gotovinske transakcije, sporočene iz bančnega sektorja. Urad je v letu 2008 v povprečju vsak delovni dan prejel 97 obrazcev o gotovinskih transakcijah, povprečna višina transakcije pa je znašala 68.078 EUR. Povprečna višina sporočene gotovinske transakcije v letu 2007 je bila 51.803 EUR.

2.1.2 Prenosi gotovine v vrednosti nad 10.000 EUR čez mejo ES

V letu 2008 je bilo na slovenskem delu meje Skupnosti prijavljenih in s strani carinskih organov odkritih neprijavljenih prenosov gotovine čez mejo bistveno manj kot v letu 2007, k čemur je največ prispevalo zmanjšanje prenosov denarja med bankami v Skupnosti in izven nje.

Tabela 2: Število vseh prijavljenih in neprijavljenih prenosov gotovine čez mejo Skupnosti v obdobju 2007 – 2008

Lastnik gotovine	Leto 2007			Leto 2008			Indeks
	Vnos	Iznos	Skupaj	Vnos	Iznos	Skupaj	
Banke	392	615	1.007	303	97	400	40
Domača podjetja	231	105	336	22	11	33	
Tuja podjetja				13	4	17	
Fizične osebe				278	59	337	
Skupaj	231	105	336	313	74	387	115
Skupaj	623	720	1343	616	171	787	59

Iz podatkov v Tabeli 2 je razvidno, da se je v letu 2008 število vseh prenosov (tako prijavljenih kot neprijavljenih) gotovine čez mejo v vrednosti nad 10.000 EUR v primerjavi s prejšnjim letom zmanjšalo kar za 41 %.

V nadaljevanju v Tabeli 3 prikazujemo podatke o številu odkritih neprijavljenih prenosov gotovine čez mejo Skupnosti po posameznih vrstah subjektov, ki jih je Carinska uprava sporočila Uradu. Vsi sporočeni odkriti poizkusi neprijavljenih prenosov so bili izvršeni za nebančni sektor. Podatki o vrednostih in valutah neprijavljenih prenosov gotovine prikazujemo v nadaljevanju.

Tabela 3: Število vseh neprijavljenih prenosov gotovine čez mejo Skupnosti v obdobju 2007 – 2008

Lastnik gotovine	Leto 2007			Leto 2008			Indeks
	Vnos	Iznos	Skupaj	Vnos	Iznos	Skupaj	
Domača podjetja	13	3	16	0	0	0	
Tuja podjetja				2	0	2	
Fizične osebe				28	3	31	
Skupaj	13	3	16	30	3	33	206

Iz tabele je razvidno, da se je število odkritih primerov kršitve obveznosti prijave prenosa gotovine čez mejo Skupnosti v letu 2008 močno povečalo glede na leto 2007, in sicer je bilo v 2008 odkritih 33 primerov v letu prej pa 16 primerov.

2.2 Sumljive transakcije

2.2.1 Zadeve, pri katerih so podani razlogi za sum pranja denarja

V Uradu smo leta 2008 v skladu z določili ZPPDFT odprli **248 novih zadev**, pri katerih so bili podani nekateri razlogi za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja po 252. členu Kazenskega zakonika (v nadaljevanju KZ), oziroma v skladu z novim Kazenskim zakonikom, ki je začel veljati 1. 11. 2008, po 245. členu Kazenskega zakonika (v nadaljevanju KZ-1). Skupno smo v Uradu v obdobju 1995 - 2008 prejeli v obravnavo že 1486 tovrstnih zadev.

2.2.1.1 Prijavitelji

Podrobnejše podatke o prijaviteljih sumljivih transakcij in oseb, na podlagi katerih smo v Uradu leta 2008 odprli in obravnavali posamezne zadeve, prikazujemo v Tabeli 8 (skupaj s primerjalnimi podatki za obdobje 2003 - 2008). V tabeli so zajeti samo tisti prijavitelji, ki so izrecno določeni v ZPPDFT, saj Urad v skladu z določilom 53. člena tega zakona samo na podlagi takih zaznav lahko začne obravnavati določeno zadevo in uporabljati svoja pooblastila.

Tabela 6: Število in delež zadev po prijaviteljih v obdobju 2003 - 2008

PRIJAVITELJI	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1. SUMLJIVE TRN PO 38. ČLENU ZPPDFT	45	84	81	127	164	193
	58,40%	74,30%	69,80%	77,90%	85,40%	77,82%
Banke	37	74	75	123	157	175
Hranilnice	2	2	1	2	5	13
Pošta				2	2	2
BPH in DZU	2	4	2			1
Leasing			2			
Igralnice		3				
Turistične agencije in zavarovalnice		1	1			
Revizorji in računovodje	4					2
2. SPOROČANJE ST PO 49. ČLENU ZPPDFT	1	1	0	0	1	2
	1,30%	0,90%	0,00%	0,00%	0,50%	0,81%
Notarji	1	1			1	
Odvetniki						2
3. POBUDE PO 60. ČLENU ZPPDFT	19	8	10	16	7	13
	24,70%	7,10%	8,60%	9,80%	3,60%	5,24%
Ministrstvo za notranje zadeve, UKP	18	5	6	10	5	8
Državno tožilstvo		1	3	4		1
Sodišče		1				
Ministrstvo za finance, CURS	1	1	1	2		4
Komisija za preprečevanje korupcije					2	
SOVA	1	1				
4. SPOROČ. DEJSTEV PO 74. ČLENU ZPPDFT	1	1	0	0	0	0
	1,30%	0,90%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Borza in KDD	1	1				
5. SPOROČ. DEJSTEV PO 89. ČLENU ZPPDFT	1	8	4	2	3	3
	1,30%	7,10%	3,40%	1,20%	1,60%	1,21%

ATVP		2				1
Ministrstvo za finance, DURS		1	1	2	3	2
Banka Slovenije	1	5	3			
Ministrstvo za finance, Devizni inšpektorat		1				
6. URAD IZLOČIL IZ EVIDENCE GT in CURS	2	1	10	8	6	27
	2,60%	0,90%	8,60%	4,85%	3,10%	10,89%
7. URADI DRUGIH DRŽAV IN MEDN. ORG.	11	9	11	12	11	10
	13,00%	8,00%	9,50%	7,27%	5,70%	4,03%
SKUPAJ	79	113	116	165	192	248

V teh prijavah so nam prijavitelji posredovali podatke o sumljivih transakcijah, katerih skupni znesek je znašal 57.966.778 EUR, kar je za 35% več kot v letu 2007, ko je znesek prijavljenih sumljivih transakcij znašal 37.573.974 EUR.

Od vseh odprtih zadev niti ena zadeva ni bila povezana z razlogi za sum storitve kaznivega dejanja financiranja terorizma.

2.2.1.2 Število in dinamika odprtih in zaključenih zadev

V nadaljevanju v Tabeli 7 prikazujemo število odprtih in zaključenih zadev v obdobju 1995 - 2008, torej pripad in zaključevanje zadev, ki jih je Urad obravnaval zaradi razlogov za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja in financiranja terorizma.

Tabela 7: Pregled odprtih in zaključenih zadev v Uradu v obdobju 1995 – 2008

LETO	PREJETO	OBVESTILO	INFORMACIJA	AA	SKUPAJ ZAKLJUČENO
1995	58	4		6	10
1996	53	13		23	36
1997	56	13		36	49
1998	65	20		37	57
1999	73	13		47	60
2000	95	18		53	71
2001	81	30	2	50	82
2002	92	12	18	86	116
2003	79	10	16	57	83
2004	113	10	24	58	92
2005	116	32	14	58	104
2006	165	37	17	51	105
2007	192	70	56	59	185
2008	248	63	67	61	191
SKUPAJ	1486	345	214	682	1241

Iz tabele je razvidno, da je leta 2008 Urad odprl 248 novih zadev in zaključil 191 zadev. Od skupno 1486 odprtih zadev je Urad v obdobju 1995 - 2008 zaključil 1241 zadev ali 83,51 % od vseh, v tem času odprtih zadev.

2.2.1.3 Zadeve, posredovane UKP MNZ in/ali državnemu tožilstvu zaradi suma storitve kaznivega dejanja pranja denarja po členu 245 KZ-1

Med zaključenimi zadevami je Urad tiste zadeve, pri katerih je z dodatnim zbiranjem in analizo podatkov ugotovil, da obstajajo nekateri razlogi za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja, skupaj z dokumentacijo na podlagi 61. člena ZPPDFT odstopil v nadaljnjo obravnavo UKP MNZ, v nekaterih primerih pa tudi pristojnemu državnemu tožilstvu.

Leta 2008 je Urad na UKP MNZ in/ali na državno tožilstvo zaradi suma storitve kaznivega dejanja pranja denarja posredoval 63 zadev (ali 32,98% od vseh v tem letu zaključenih zadev), ki so bile posredovane v 46 obvestilih o sumljivih transakcijah. Razlog, da je število zadev večje od števila poslanih obvestil je v tem, da so nekatera obvestila vsebovala več med seboj povezanih zadev, kot je razvidno tudi iz Preglednice 5 v prilogah. V obdobju 1995-2008 smo v Uradu zaradi razlogov za sum pranja denarja z obvestili zaključili 345 zadev od vseh 1241 v tem času zaključenih zadev (ali 27,8 % od vseh v tem času zaključenih zadev). Poleg omenjenih obvestil o sumljivih transakcijah, smo leta 2008 na UKP MNZ in/ali državnemu tožilstvu posredovali tudi 12 dopolnitev že podanih obvestil o sumljivih transakcijah, zaključenih v prejšnjih letih.

V nadaljevanju v Tabeli 8 za leti 2007 in 2008 prikazujemo število obravnavanih domačih in tujih fizičnih in pravnih oseb, ter kumulativne zneske izvršenih transakcij, pri katerih smo v Uradu ugotovili razloge za sum pranja denarja.

Tabela 8: Struktura transakcij in udeleženih oseb v zadevah, ki so bile leta 2007 in 2008 posredovane UKP MNZ in/ali Državnemu tožilstvu zaradi suma pranja denarja

VRSTA PODATKA	2007	2008
Št. domačih fizičnih oseb	82	81
Št. tujih fizičnih oseb	25	13
Št. domačih pravnih oseb	52	50
Št. tujih pravnih oseb	9	16
VALUTA³	ZNESEK	ZNESEK
SIT - izvedeno	204.701.792	
USD - izvedeno	2.367.242	
USD – ni izvedeno	60.345	
EUR- izvedeno	72.326.658	72.578.853
EUR – ni izvedeno	7.500	
GBP – ni izvedeno	7.500	
CHF - izvedeno	217.533	

Iz podatkov v tabeli 8 je razvidno, da smo v Uradu v obvestilih o sumljivih transakcijah zaradi razlogov za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja v letu 2008 obravnavali 81 domačih fizičnih oseb, 13 tujih fizičnih oseb ter 50 domačih in 16 tujih pravnih oseb. V primerjavi s podatki iz prejšnjih let lahko ugotovimo, da je število udeleženih oseb podobno kot v letu 2007, prav tako pa je podobna tudi struktura.

Znesek denarja, za katerega so obstajali razlogi za sum, da je povezan s kaznivim dejanjem pranja denarja je v letu 2008 nekoliko manjši kot v letu 2007, in znaša **72.578.853 EUR**.

³ V Tabeli 10 prikazani zneski predstavljajo samo skupen znesek izvršenih transakcij, pri katerih so bili podani razlogi za sum pranja denarja, in ne nujno tudi količine v resnici opranega denarja.

Urad v okviru pooblastil, ki jih ima pri odkrivanju razlogov za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja težko ugotovi, katero predhodno kaznivo dejanje je bilo storjeno. Med predhodnimi kaznivimi dejanji, iz katerih najverjetneje izvira umazan denar, je bilo v letu 2008, podobno kot v letih 2005 – 2007, zaznanih največ kaznivih dejanj zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti po členu 240 KZ-1 (v 65 % poslanih obvestil) in davčne zatajitve po 249. členu KZ-1 (v 41% poslanih obvestil). V podanih obvestilih o sumljivih transakcijah smo, poleg navedenih predhodnih kaznivih dejanj, kot verjetni zaznali še predhodni kaznivi dejanji goljufije po 211. členu KZ-1 in velike tatvine po 205. členu KZ-1, v nekaj primerih pa nismo mogli sklepati katero predhodno kaznivo dejanje je bilo najverjetneje storjeno.

2.2.1.4 Zadeve, posredovane UKP MNZ in drugim pristojnim državnim organom zaradi suma storitve drugih kaznivih dejanj

Leta 2008 je Urad na podlagi 62. člena ZPPDFT, v zadevah, pri katerih so bili ugotovljeni razlogi za sum storitve drugih kaznivih dejanj, posredoval pristojnim organom **67 zadev, ki smo jih opisali v 58 pisnih⁴ informacijah (ali 35 % od vseh v letu 2008 zaključenih zadev), skupaj v celotnem obdobju od leta 2001 (od 25. 10. 2001, ko je začel veljati ZPPDen-1) do konca 2008 pa smo pristojnim organom posredovali informacije v 214 zadevah.** Poleg tega smo v letu 2008 v dveh zadevah, ugotovili nekatera nova dejstva, zato smo naše prejšnje informacije dopolnili. Glede na vrsto ugotovljenih kaznivih dejanj smo informacije posredovali naslednjim pristojnim državnim organom:

- UKP MNZ in DURS (58 informacij),
- samo na UKP MNZ (6 informacij),
- samo na DURS (3 informacije)

Večina informacij se je nanašala na sum storitve kaznivega dejanja davčne zatajitve po 249. členu KZ-1 ali zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti po členu 240 KZ-1, razen 6 zadev posredovanih samo na MNZ UKP, ki so se v štirih zadevah nanašale na sum storitve kaznivega dejanja goljufije po členu 211 KZ-1, v eni zadevi na sum storitve kaznivega dejanja oškodovanja upnikov po 227. členu KZ-1 in v eni zadevi na sum storitve kaznivega dejanja nedovoljenega sprejemanje daril po 241. členu KZ-1.

Tabela 9: Struktura transakcij in udeleženih oseb v zadevah, ki so bile v obdobju 2007 - 2008 posredovane pristojnim organom zaradi suma storitve nekaterih drugih kaznivih dejanj

VRSTA PODATKA	2007	2008
Št. domačih fizičnih oseb	64	75
Št. tujih fizičnih oseb	6	22
Št. domačih pravnih oseb	63	66
Št. tujih pravnih oseb	1	4
VALUTA		

⁴ Navajamo samo tiste zadeve, ki so bile posredovane pristojnim organom kot informacije zaradi sumov izvršitve drugih kaznivih dejanj. Informacije, ki smo jih posredovali skupaj z obvestili, smo statistično zajeli že med obvestili v točki 2.2.1.3

SIT	43.384.869	
EUR	49.186.267	50.557.242
USD		64.076

Kot je razvidno iz medletne primerjave števila udeleženih oseb in skupnega zneska transakcij⁵, v zvezi s katerimi so bili podani razlogi za sum storitve opisanih kaznivih dejanj, sta tako znesek kot število oseb ostala na približno enaki ravni kot leto prej. V letu 2008 je znašal znesek sumljivih transakcij, zajetih v informacijah, **50.557.242 EUR**. V primerjavi z letom 2007 se je precej povečalo število obravnavanih tujih fizičnih oseb, pri čemer gre v večini primerov za osebe z državljanstvi držav s področja bivše Jugoslavije. Kot smo že navedli se je večina zadev nanašala na sume povezane s kaznivim dejanjem davčne zatajitve, zato so bile skoraj vse informacije posredovane tudi Davčni upravi RS.

2.2.1.5 Izvajanje pooblastila za začasno ustavitev izvršitve transakcij

ZPPDFT v 57. členu določa, da lahko Urad, če oceni, da je podan utemeljen sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja, odredi začasno ustavitev izvršitve transakcije, vendar največ za 72 ur. Urad je navedeno pooblastilo v letu 2008 uporabil dvakrat, in sicer sta se odredbi nanašali na domači fizični osebi, ki sta banki dali nalog za dvig sredstev v gotovini, v zvezi s katerimi je obstajal utemeljen sum, da izvirajo iz kaznivega dejanja zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti po 240 členu KZ-1. **V enem primeru smo tako zaustavili transakcijo v višini 108.928 EUR in v drugem transakcijo v višini 6.900 EUR.** Na podlagi naših obvestil in odredb o začasni ustavitvi izvršitve transakcij je preiskovalni sodnik na predlog državnega tožilstva izdal v obeh primerih sklep o začasni prepovedi razpolaganja z vsemi sredstvi na računih obeh obravnavanih oseb za tri mesece in nato podaljševal sklep vse do uvedbe preiskave.

2.2.1.6 Vrednost začasno zaseženega premoženja v zadevah s področja pranja denarja

V nadaljevanju v Tabeli 10 prikazujemo vrednost premoženja, ki je bilo zavarovano z odredbami sodišč po stanju na dan 31. 12. 2008. Zneske začasno zaseženega denarja v valutah, ki več ne obstajajo, smo pretvorili v sedaj veljavne valute (valute SIT, DEM, ITL, ATS, FRF in BEF smo pretvorili v EUR).

Tabela 10: Pregled začasno zaseženega premoženja v Sloveniji in tujini na dan 31. 12. 2008, po valutah

Valuta	USD	CHF	EUR
Slovenija	295.470	60.855	10.279.442
Tujina			87.500
Skupaj:	295.470	60.855	10.366.942

Iz tabele je razvidno, da je znašal **znesek še vedno zavarovanega premoženja 10.523.730 EUR** (preračunano po srednjem tečaju BS na dan 31. 12. 2008, oziroma po tečaju, ki je veljal ob zamenjavi valut). Del tega premoženja se nahaja na računih Okrožnih sodišč v Sloveniji in na

⁵ Navedene transakcije ne predstavljajo neposredno zneskov ugotovljene protipravne premoženjske koristi, ampak le zneske, v zvezi s katerimi smo ugotovili razloge za sum storitve določenih kaznivih dejanj.

računih pristojnih organov v tujini skupaj **7.332.730 EUR**, medtem ko so začasen zaseg premoženja v višini **3.200.000 EUR** nanaša na nepremičnine in večje število vozil.

V zvezi z zaseženimi sredstvi, je Urad od pristojnega sodišča dobil podatek, da je sodišče v eni zadevi, v kateri je sicer izreklo oprostilno sodbo za kaznivo dejanje pranja denarja, na podlagi člena 489.a Zakona o kazenskem postopku, fizični osebi odvzelo premoženje v skupni višini skoraj **1.500.000 EUR**.

3 IZVAJANJE 75. ČLENA ZPPDFT

ZPPDFT v 75. členu določa, da so zaradi centralizacije in analize vseh podatkov s področja pranja denarja sodišča, državna tožilstva in drugi državni organi dolžni Uradu posredovati podatke o prekrških iz ZPPDFT in o kaznivih dejanjih pranja denarja. Državni organi so na podlagi tega člena dolžni Uradu določene podatke posredovati tekoče in enkrat letno Urad obvestiti o ugotovitvah v zvezi s prejetimi obvestili in informacijami, državna tožilstva in sodišča pa dvakrat letno (julija in januarja) o osebah in postopkih, zoper katere teče kazenski postopek ali postopek o prekršku.

3.1 Kazniva dejanja

3.1.1 Statistični podatki o postopkih v zvezi s podanimi kazenskimi ovadbami

V poglavju o delu Urada na področju sumljivih transakcij smo navedli, da smo med 1995 in 2008 UKP MNZ in/ali državnemu tožilstvu posredovali obvestila o sumljivih transakcijah ali okoliščinah 345 zadevah. Iz podatkov UKP MNZ je razvidno, da so pristojne Policijske uprave v istem času na pristojna državna tožilstva podale kazensko ovadbo, ali pa je neposredno zahtevo za preiskavo ali obtožnico podalo tožilstvo samo, v skupno 69 kazenskih zadevah zoper 172 fizičnih in 8 pravnih oseb zaradi utemeljenega suma storitve kaznivega dejanja pranja denarja po 245. členu KZ-1. *Od skupno 69 vseh kazenskih ovadb zaradi suma pranja denarja ali začetih postopkov pred sodiščem v zvezi s tem kaznivim dejanjem je Policija v letu 2008 podala 6 kazenskih ovadb zoper 12 fizičnih oseb in 1 pravno osebo, tožilstvo pa je samo, brez predhodne kazenske ovadbe Policije, to je na podlagi lastne odločitve, v 1 zadevi spremenilo obtožnico zoper eno fizično osebo, v 1 zadevi podalo obtožnico zoper 1 fizično osebo in v 3 zadevah zoper 3 fizične osebe zahtevalo preiskavo. V obdobju od 1995 - 2008 je bilo od skupaj 69 zadev, v zvezi s katerimi so se pričeli takšni ali drugačni kazenski postopki s področja pranja denarja 44 (ali 63,8 %) takih, ki so temeljile na podatkih iz Uradovih obvestil o sumljivih transakcijah.*

Iz podatkov tožilstev in sodišč pa izhaja, da se pri njih nahajata še 2 zadevi, ki sta povezani s sumi storitve kaznivega dejanja pranja denarja. V eni zadevi je namreč tožilstvo v predkazenskem postopku zahtevalo začasno zavarovanje premoženja, pri čemer pa zoper dva osumljenca še ni bila podana ovadba zaradi storitve kaznivega dejanja pranja denarja, medtem ko gre v drugi zadevi za odločanje o sprejemu kazenskega pregona fizične osebe, ki je osumljena storitve kaznivega dejanja pranja denarja v tujini.

Iz podatkov, ki smo jih za leto 2008 prejeli od državnih tožilstev in sodišč, je razvidno, da so bili postopki v zvezi s temi 71 zadevami na dan 31. 12. 2008 v naslednjih fazah:

Tabela 11: Faze postopkov, v katerih so se na dan 31. 12. 2008 nahajale zadeve povezane s storitvijo kaznivega dejanja pranja denarja

	FAZA POSTOPKA	Število zadev	Število oseb	% zadev
1	DT*: ovadba zavržena	14	32	19,72%
2	DT: še ni odločitve	5	15	7,04%
3	DT: odločanje o sprejemu pregona iz tujine	1	1	1,41%
4	DT: zaseg v predkazenskem postopku	1	2	1,41%
5	DT: zahteva za preiskavo	11	22	15,49%
6	PS**: uvedena preiskava	9	26	12,68%
7	DT/SODIŠČE: obtožnica	8	18	11,27%
8	SODIŠČE: pravnomočne oprostilne sodbe	8	15	11,27%
9	SODIŠČE: pravnomočne obsodilne sodbe	2	4	2,82%
10	DT/SODIŠČE: odstop od pregona, zastaranje, zaustavitve	8	42	11,27%
11	SODIŠČE: odstop kazenskih spisov v tujino	4	6	5,63%
	Skupaj:	71	183	

* DT pomeni državno tožilstvo

** PS pomeni preiskovalni sodnik

4 PREVENTIVA IN NADZOR

Delo Urada na področju preventive in nadzora je v letu 2008 obsegalo:

- pripravo predlogov obveznih in opcijskih podzakonskih aktov, ki jih predvideva ZPPDFT, ter pripravo mnenj in stališč v zvezi z izvajanjem ZPPDFT in podzakonskih aktov, izdanih na njegovi podlagi;
- sodelovanje pri pripravi sprememb drugih slovenskih predpisov, ki neposredno ali posredno zadevajo preprečevanje in odkrivanje pranja denarja ali financiranja terorizma;
- sodelovanje v odborih mednarodnih teles (Evropska unija, Svet Evrope), ki se ukvarjajo s preprečevanjem in odkrivanjem pranja denarja, vključno s sodelovanjem pri dogodkih, organiziranih v času predsedovanja Republike Slovenije Svetu Evropske unije;
- koordinacijo in pripravo drugega poročila o napredku, ki je bilo pripravljeno kot del postopka za spremljanje ukrepov za boj proti pranju denarja in financiranju terorizma v Republiki Sloveniji, ki ga izvaja Odbor strokovnjakov Sveta Evrope za ocenjevanje ukrepov za odkrivanje in preprečevanje pranja denarja ter financiranja terorizma (MONEYVAL);
- nadzor nad izvajanjem določil ZPPDFT pri zavezancih iz 4. člena ZPPDFT;
- sodelovanje pri izobraževanju in strokovnem usposabljanju tako zaposlenih pri zavezancih po ZPPDFT kot uslužbencev domačih državnih organih in nosilcev javnih pooblastil, sodelovanje pri izobraževanju sorodnih institucij in organov tujini;
- obveščanje javnosti in vodenje postopkov o dostopu do informacij javnega značaja;
- tekoče urejanje internetne strani Urada v skladu z Zakonom o dostopu do informacij javnega značaja.

4.1 Delo na področju sprememb in dopolnitev predpisov

4.1.1 Predpisi s področja preprečevanja in odkrivanja pranja denarja

4.1.1.1 *Podzakonski predpisi, izdani na podlagi ZPPDFT*

ZPPDFT predvideva skupno 12 podzakonskih aktov, 8 obveznih in 4 opsijske. V skladu s 100. členom ZPPDFT je moral minister za finance vseh 8 obveznih pravilnikov izdati najpozneje v šestih mesecih po uveljavitvi zakona, to je do 21.01.2008. V januarju 2008 so bili tako podpisani in objavljeni naslednji podzakonski akti (Ur.l. RS št. 10/2008):

1. Pravilnik o izvajanju notranje kontrole, pooblaščenca, hrambi in varstvu podatkov ter upravljanju evidenc pri organizacijah, odvetnikih, odvetniških družbah in notarjih;
2. Pravilnik o načinu sporočanja podatkov Uradu RS za preprečevanje pranja denarja;
3. Pravilnik o določitvi pogojev, ki jih mora izpolnjevati oseba, da lahko nastopa v vlogi tretje osebe;
4. Pravilnik o določitvi pogojev za ugotavljanje in preverjanje istovetnosti stranke z uporabo kvalificiranega digitalnega potrdila stranke;
5. Pravilnik o določitvi seznama enakovrednih tretjih držav;
6. Pravilnik o določitvi pogojev za obravnavo osebe kot stranke z neznatnim tveganjem za pranje denarja ali financiranje terorizma;
7. Pravilnik o določitvi pogojev, pod katerimi za nekatere stranke ni treba sporočiti podatkov o gotovinskih transakcijah;
8. Pravilnik o načinu sporočanja podatkov odvetnika, odvetniške družbe ali notarja Uradu RS za preprečevanje pranja denarja.

Urad je v letu 2008 pripravil tudi enega od opsijskih podzakonskih aktov, in sicer *Pravilnik o določitvi produktov, v zvezi s katerimi ni treba opraviti pregleda stranke*, ki naj bi ga minister za finance izdal na podlagi tretjega odstavka 12. člena ZPPDFT. Z izdajo omenjenega pravilnika bi bila določenim zavezancem iz 4. člena ZPPDFT omogočena olajšava, ki jo predvideva *Direktiva Komisije 2006/70/ES o določitvi izvedbenih ukrepov za direktivo 2005/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta glede opredelitve politično izpostavljene osebe in tehničnih meril za postopke poenostavljene dolžnosti skrbnosti pri ugotavljanju identitete stranke ter izjeme na podlagi finančne dejavnosti, ki poteka zgolj občasno ali v omejenem obsegu (UL L št. 214 z dne 4. 8. 2006, str. 29)*. Postopek izdaje pravilnika je bil izveden do sklepne faze, ko je Služba Vlade RS za zakonodajo nasprotovala objavi pravilnika v Uradnem listu z obrazložitvijo, da pravilnik ureja zakonsko materijo, ki se ne more urejati s podzakonskimi akti. Zadevno področje bo zato treba urediti z novelo zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma.

4.1.1.2 *Pisna mnenja in navodila Urada v zvezi z izvajanjem ZPPDFT*

V letu 2008 je Urad podal 32 pisnih mnenj oziroma stališč v zvezi z razlago Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (ZPPDFT), in sicer 7 mnenj na zaprosilo bank, 1 mnenje na zaprosilo borzno posredniške hiše, 6 mnenj na zaprosilo združenja bank Slovenije, 4 mnenja na zaprosilo Ministrstva za zunanje zadeve, 1 mnenje na zaprosilo hranilnice ter 13 mnenj na zaprosila ostalih zavezancev. V pisnih pojasnilih smo odgovorili na več deset vprašanj, ki so jih Uradu zastavili posamezni zavezanci.

Urad je podal mnenja in stališča, ki so se nanašala predvsem na vprašanja operativnega značaja, kot so:

- izvajanje pregleda strank pri odpiranju računov oziroma vzpostavljanju trajnega poslovnega razmerja;
- ugotavljanje politično izpostavljenih oseb;
- ugotavljanje in preverjanje istovetnosti pooblaščenca;
- izvajanje pregleda strank preko tretjih oseb;
- ugotavljanje dejanskih lastnikov;
- ugotavljanje in preverjanje istovetnosti stranke z uporabo kvalificiranega digitalnega potrdila, itd.

Večino pisnih mnenj Urad sproti objavlja tudi na svoji spletni strani, tako da so na voljo vsem organizacijam in ostalim zavezancem.

4.1.2 Ostali predpisi

- Urad je tudi v letu 2008 z Ministrstvom za finance sodeloval pri pripravi predloga Zakona o deviznem poslovanju.
- Prav tako so v lanskem letu še vedno potekale aktivnosti glede predloga novega Kazenskega zakonika, na katerega je Urad podal nekatere pripombe.
- Nadalje je Urad podal pripombe, vezane na osnutek Zakona o plačilnih storitvah in sistemih, ki ga pripravlja Ministrstvo za finance. Zaradi novih določb oziroma evropske Direktive 2007/64/ES o plačilnih storitvah, ki jo v slovenski pravni red prenaša zadevni zakon, bo treba ustrezno spremeniti tudi ZPPDFT.
- V letu 2008 je Urad Ministrstvu za notranje zadeve podal tudi pripombe k predlaganim spremembam in dopolnitvam Zakona o osebni izkaznici.

4.2 Delo v okviru mednarodnih teles

Delo Urada je bilo tudi v letu 2008 v veliki meri vezano na delovanje Posebnega odbora pri Svetu Evrope MONEYVAL in Odbora za preprečevanje pranja denarja in financiranje terorizma pri Evropski komisiji. Aktivnosti v okviru Sveta Evrope so dodatno predstavljene v poglavju Mednarodno sodelovanje.

4.2.1 Svet Evrope

V letu 2008 Svet Evrope ni pripravljala ali sprejel novih aktov s področja preprečevanja pranja denarja ali financiranja terorizma. Republika Slovenija ratifikacijo »Konvencije Sveta Evrope o pranju, odkrivanju, zasegu in zaplembi premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem, ter financiranju terorizma« (*Convention on Laundering, Search, Seizure and Confiscation of the Proceeds from Crime - K 198*), ki je začela veljati 1. maja 2008, načrtuje v letu 2009.

Odbor strokovnjakov Sveta Evrope za ocenjevanje ukrepov odkrivanja in preprečevanja pranja denarja ter financiranja terorizma (MONEYVAL) je leta 2005 sprejel Poročilo o tretjem krogu ocenjevanja ukrepov v Republiki Sloveniji, ki je bilo pripravljeno na podlagi analize veljavnih predpisov in ukrepov po stanju v januarju 2005, ko je Slovenijo obiskala tudi posebna skupina mednarodnih strokovnjakov. Sestavni del Poročila o tretjem krogu ocenjevanja je tudi »Priporočen načrt ukrepanja za izboljšanje slovenskega sistema za boj proti pranju denarja in financiranju terorizma«.

V skladu s pravili odbora MONEYVAL morajo države članice v okviru postopka spremljanja po sprejemu glavnega poročila po določenem obdobju ponovno pregledati opravljeno delo in oceniti obstoječe stanje ter pripraviti poročilo o napredku in odpravi zaznanih pomanjkljivosti, izpostavljenih v Poročilu o tretjem krogu ocenjevanja v Sloveniji iz leta 2005. Republika Slovenija je o napredku na področju boja proti pranju denarja in financiranju terorizma prvič poročala septembra 2006, drugič pa smo dopolnjeno in posodobljeno poročilo, ki ga je v sodelovanju z drugimi organi pripravil Urad, Svetu Evrope predložili v novembru 2008.

Drugo poročilo o napredku Slovenije je MONEYVAL obravnaval na svojem 28. plenarnem zasedanju, ki je v Strasbourgu potekalo od 8. do 12. decembra 2008. Po mnenju Odbora MONEYVAL največja težava Slovenije še vedno ostaja izredno majhno število obsodb za kaznivo dejanje pranja denarja. Predvsem delež primerov, v katerih policija na podlagi obvestila Urada za preprečevanje pranja denarja o razlogih za sum pranja denarja vloži ovadbo, je izredno majhen. Poleg tega je bilo ponovno odprto vprašanje dokaznega standarda za povezavo med predhodnim kaznivim dejanjem, ki je podlaga za kaznivo dejanje pranja denarja, in samim pranjem denarja. Slovenska sodišča za dokazovanje predhodnega kaznivega dejanja načeloma zahtevajo enak dokazni standard kot za samo dejanje pranja denarja, se pravi, da je potrebno dokazati, da oprani denar izhaja iz konkretnega kaznivega dejanja (pri čemer pa formalno obsodba za predhodno kaznivo dejanje ni potrebna). V zvezi s tem so se pojavljala vprašanja, ali dokazovanje tovrstne povezave ne predstavlja prevelike ovire za obsodbo. Na področju t.i. preventivnih ukrepov posebnih pripomb ni bilo, saj je Slovenija v letu 2007 sprejela nov zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma, s katerim je odpravila, vsaj kar zadeva pravno ureditev, veliko število leta 2005 izpostavljenih pomanjkljivosti. Ustrezno izvajanje novih določb tako s strani zavezancev kot nadzornikov iz ZPPDFT pa bo treba mednarodni skupnosti še dokazati. Po razmeroma pestri razpravi na plenumu je bilo drugo slovensko poročilo o napredku sprejeto in je tudi javno objavljeno na spletnih straneh Sveta Evrope. Slovenija bo oktobra 2009 kot prva država MONEYVAL-a ocenjevana v četrtem krogu ocenjevanj, kar pomeni da bo državo ponovno obiskala mednarodna skupina ocenjevalcev.

4.2.2 Evropska unija

V letu 2008 je bilo v Bruslju sklicanih 5 sestankov stalnega regulatornega Odbora za preprečevanje pranja denarja in financiranje terorizma (v nadaljevanju: Odbor), ki se jih je udeležila tudi predstavnica Urada. Glavni poudarki s sestankov so sledeči.

14. sestanek Odbora za preprečevanje pranja denarja in financiranje terorizma (19.2.2008):
Države članice EU so po več kot enoletnem usklajevanju le dosegle kompromis glede seznama t.i. enakovrednih držav, ki se je pripravljala na podlagi *Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2005/60/ES o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja in financiranja terorizma* (v nadaljevanju: Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2005/60/ES). Slovenija je skupaj z Avstrijo, Španijo, Nemčijo in Italijo nasprotovala avtomatični vključitvi britanskih pridruženih območij (*UK Crown Dependencies*) na ta seznam, ki posameznim državam zagotavlja privilegirani status oziroma jim omogoča, da so upravičene do izjem, ki jih dopušča omenjena direktiva. Zahteva omenjenih držav je bila upoštevana. Poleg tega je na sestanku potekala tudi nadaljnja obravnava gradiv, ki jih je v zvezi z implementacijo Posebnih priporočil FATF SR VII in SR IX za zasedanje FATF pripravila Evropska komisija. Države članice so med drugim poročale tudi o tem, kako daleč so z implementacijo Direktive 2005/60/ES, medtem ko je bila posebna pozornost namenjena tudi izvajanju finančnih sankcij proti Iranu.

15. sestanek Odbora za preprečevanje pranja denarja in financiranje terorizma (17.-18.4.08):
Evropska komisija je od vsake države članice EU zahtevala pojasnilo glede implementacije

Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2005/60/ES oziroma glede neupoštevanja roka za prenos, ki je potekel 15.12.2007. Komisija, ki je proti tistim državam članicam, katere omenjene direktive še niso prenesle v svoje nacionalne zakonodaje, že uvedla določene predsodne postopke, je zahtevala sprejem ustreznih nacionalnih aktov do poletja 2008. Po tem roku naj bi bil proti posameznim državam uveden postopek pred Sodiščem evropskih skupnosti. Odbor je med drugim obravnaval možne spremembe »direktive o elektronskem denarju« in posledično dopolnitev Direktive 2005/60/ES ter izvedbo študije o izvajanju zahtev, ki izhajajo iz te direktive, na ravni finančnih skupin.

16. sestanek Odbora za preprečevanje pranja denarja in financiranje terorizma (11.-12.6.08): Osrednja tema sestanka je bila obravnava elektronskega denarja, v okviru katere so svoje produkte predstavili tudi predstavniki industrije, in sicer Združenje izdajateljev elektronskega denarja ter zasebni podjetji Western Union in Accoro. Mnenja držav članic EU glede spremembe »direktive o elektronskem denarju« in posledično glede dopolnitve Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2005/60/ES ostajajo precej deljena. Evropska komisija je nadaljevala z izvajanjem pritiska na države članice v zvezi z implementacijo Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2005/60/ES, glede na napovedi pa naj bi večina držav direktivo v svoje nacionalne prenesla do poletja 2008. Sestanek je služil tudi kot priprava zasedanju FATF, ki je potekala junija 2008 v Parizu in na katerem je sodelovala tudi Evropska komisija, ki je zastopala tudi tiste države članice EU, ki same niso članice FATF (vključno s Slovenijo).

17. sestanek Odbora za preprečevanje pranja denarja in financiranje terorizma (7.10.2008): Sestanek je bil namenjen predvsem pripravi na zasedanje FATF, ki je oktobra 2008 potekal v Rio de Janeiru, na katerem je sodelovala tudi Evropska komisija. V okviru usklajevanj skupnih stališč je bilo največ časa namenjenega navodilom za implementacijo Resolucije Varnostnega sveta Združenih narodov št. 1803 oziroma uredbi, ki naj bi jo EU za ta namen tudi izdala. Predlog uredbe je med drugim tudi predvideval, da naj bi države svojim uradom za preprečevanje pranja denarja in financiranje terorizma dale pristojnost, da od finančnih inštitucij prejemajo tudi podatke o zaznanih razlogih za sum financiranja orožja za množično uničevanje.

18. sestanek Odbora za preprečevanje pranja denarja in financiranje terorizma (16.12.2008): Sestanek je bil namenjen predvsem obravnavi ukrepov za zaščito zaposlenih v povezavi s sporočanjem podatkov o osebah ali transakcijah, v zvezi s katerimi obstajajo razlogi za sum pranja denarja ali financiranje terorizma, vzpostavitev katerih od držav članic EU zahteva tudi Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2005/60/ES. Predmet obravnave je bilo tudi izvajanje Resolucije Varnostnega sveta Združenih narodov št. 1803 oziroma uredbe, ki jo je EU izdala v ta namen ter implementacija Posebnega priporočila FATF št. IX, ki zadeva tako imenovane »cash couriers«. EU je to priporočilo v svoj pravni red prenesla z uredbo (ES) št. 1889/2005. Države članice EU so morale ponovno poročati tudi o trenutnem stanju v zvezi z implementacijo Direktive 2005/60/ES, v svoje nacionalne zakonodaje pa je do decembra 2008 še vedno niso prenesle Belgija, Irska, Španija in Švedska.

4.2.3 Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) in FATF

Slovenija, ki je zaprosila za članstvo v OECD že v letu 1996, je maja 2007 dobila mandat za začetek pristopnih pogajanj za polnopravno članstvo, skupaj s še petimi kandidatkami. Kot kandidatka za vstop Slovenija sicer že sedaj lahko sodelujejo v delovnih telesih OECD, polnopravno članstvo v OECD pa ji bo omogočilo tudi sodelovanje pri oblikovanju in vzpostavljanju globalnih gospodarskih standardov.

Predstavniki Urada je tako 20. in 21. oktobra 2008 v Parizu že sodeloval na 6. zasedanju delovne

podskupine za davčni kriminal in pranje denarja. Udeleženci so med drugim obravnavali tudi aktivnosti Projektne skupine za finančno ukrepanje (*Financial Action Task Force – FATF*), ki predstavlja vodilno mednarodno telo na področju boja proti preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma, ter se dogovorili o predlogih tem, ki bi se lahko obravnavale znotraj FATF (npr. problem pranja denarja v športnih klubih in na trgu vrednostnih papirjev). Glede na tesno povezanost davčnih utaj in pranja denarja je delovna skupina pripravila tudi predlog priročnika za davčne inšpektorje (*Money Laundering Awareness Handbook*), ki naj bi bil v pomoč davčnim inšpektorjem ter drugim nadzornikom pri prepoznavanju transakcij, ki bi lahko bile povezane s pranjem denarja.

Kar zadeva sodelovanje Republike Slovenije v FATF, ki sicer ni telo OECD, deluje pa pod njegovim okriljem, se verjetno tudi po vstopu Slovenije v OECD situacija ne bo spremenila. Slovenija je že leta 1996 uradno zaprosila za članstvo v FATF, vendar do nadaljnjih pogovorov ni prišlo, predvsem zaradi strateških odločitev FATF, da kot stalne članice sprejme le še redke države (ob upoštevanju optimalne velikosti FATF, enakomerne geografske zastopanosti držav članic ter pomembnosti oz. moči posamezne ekonomije). FATF je tudi oblikoval t.i. formalno politiko oz. pogoje za članstvo. Zadnja nova članica je v letu 2007 postala Kitajska, trenutno pa sta resni kandidatki še Severna Koreja in Indija. Ker Slovenija zahtevanih kriterijev ne izpolnjuje, je, kot že omenjeno, v FATF trenutno zastopana zgolj posredno, in sicer preko Evropske komisije, ki je članica FATF, in preko Odbora Sveta Evrope – MONEYVAL, ki ima v FATF status pridruženega člana. Slovenija lahko torej svoja stališča do tekočih zadev, s katerimi se ukvarja FATF, izrazi kot aktivna članica Regulatornega odbora za PPDFT pri Evropski komisiji in Odbora MONEYVAL.

4.3 Sodelovanje pri izobraževanju in strokovnem usposabljanju

6. točka prvega odstavka 43. člena ZPPDFT in Pravilnik o izvajanju notranje kontrole, pooblaščenca, hrambi in varstvu podatkov ter upravljanju evidenc pri organizacijah, odvetnikih, odvetniških družbah in notarjih (Ur. l. RS, št. 10/08) določata, da morajo organizacije iz 4. člena ZPPDFT poskrbeti za strokovno usposabljanje vseh delavcev, ki opravljajo naloge po tem zakonu. 70. člen ZPPDFT nadalje določal, da pri strokovnem usposabljanju zavezancev sodeluje tudi Urad.

Na tej podlagi in v okviru mednarodnega sodelovanja smo predstavniki Urada v letu 2008 izvedli skupno 62 ur 20 min predavanj na različnih seminarjih doma in v tujini. Od tega je bilo 61 ur 20 min predavanj izvedenih doma, 1 ura predavanj pa v tujini oziroma na mednarodnih seminarjih.

4.4 Nadzor nad izvajanjem določil ZPPDFT pri organizacijah in drugih zavezancih

V letu 2008 se je pri zavezancih opravljal nadzor nad izvajanjem določil ZPPDFT, ki se je v celoti pričel uporabljati šest mesecev po objavi zakona, to je dne 21.01.2008.

4.4.1 Postopek o prekrških

Urad je prekrškovni organ, saj izvaja nadzorstvo nad izvrševanjem ZPPDFT, vključno z nadzorom nad izvajanjem podzakonskih predpisov, sprejetimi na njegovi podlagi. Z novim Zakonom o prekrških (Ur. l. RS, št. 70/2006 s spremembami; v nadaljevanju ZP-1) se je Urad iz predlagatelja postopka o prekršku preobrazil v postopkovni organ, ki ima v hitrem postopku velika pooblastila odločanja o prekršku in sankciji. Urad tako ne le odkriva prekrške, pač pa praviloma zanje izreka tudi sankcije. To zagotavlja bistveno manjši časovni zamik med začetkom postopka in njegovo zaključitvijo z izdajo odločbe. Hkrati takšna ureditev za Urad pomeni veliko večjo delovno obremenitev.

Urad začne postopek o prekršku po uradni dolžnosti, ko opravi v okviru svoje pristojnosti v ta namen kakršnokoli dejanje, ali pa z vložitvijo pisnega predloga oškodovanca, državnega tožilca ali državnega organa, nosilca javnih pooblastil ali samoupravne lokalne skupnosti (predlagatelji). Na Uradu vodi postopek o prekršku in odloča v hitrem postopku pooblaščen uradna oseba, ki po uradni dolžnosti izda odločbo v obliki opozorila, plačilnega naloga ali odločbe in izreče globo. Navedeni postopek se vodi ločeno in posebej od postopka nadzora, ki ga izvaja Urad, kar pomeni tudi posebno in drugačno vodenje zadev ter zahteva sodelovanje z drugimi pristojnimi organi.

Na podlagi prvega odstavka 55. člena ZP-1 Urad kot prekrškovni organ po uradni dolžnosti, brez odlašanja, hitro in enostavno ugotovi tista dejstva in zbere tiste dokaze, ki so potrebni za odločitev o prekršku.

Za delo Urada za izvajanje nalog s področja prekrškov so zagotovljeni zadovoljivi pogoji predvsem glede prostorske in tehnične opremljenosti. Zagotovljeni so ustrezni prostori in ustrezna informacijsko – komunikacijska oprema.

4.4.2 Urad kot prekrškovni organ

4.4.2.1 *Splošna ocena stanja*

ZPPDFT ima podrobno opredeljene kršitve zakona, pri čemer je tudi krog oseb, katerih ravnanja so sankcionirana, bolj natančno določen oziroma definiran (opredeljene so kršitve registriranih overiteljev kvalificiranih digitalnih potrdil, kršitve tretjih oseb, kršitve oseb, ki opravljajo dejavnost prodaje blaga).

Kršitve ZPPDFT so strukturirane glede na težo prekrška na:

- najtežje (zagrožena globa za pravno osebo je od 12.000 do 120.000 EUR, za odgovorno osebo je od 800 do 4.000 EUR, za samostojnega podjetnika posameznika oziroma posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost pa je od 4.000 do 40.000 EUR),
- težje (zagrožena globa za pravno osebo je od 6.000 do 60.000 EUR, za odgovorno osebo je od 400 do 2.000 EUR, za samostojnega podjetnika posameznika oziroma posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost pa je od 2.000 do 20.000 EUR),
- in lažje kršitve (zagrožena globa za pravno osebo je od 3.000 do 30.000 EUR, za odgovorno osebo je od 200 do 1.000 EUR, za samostojnega podjetnika posameznika oziroma posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost pa je od 1.000 do 10.000 EUR).

V skladu z ZPPDFT Urad ni več edini nadzornik nad izvajanjem določil zakona pri zavezancih, ampak so sedaj uvedeni tudi t.i. primarni nadzorniki (UNPIS, ATVP, BS, CURS itd.), ki v skladu s svojimi pooblastili nadzirajo poslovanje in posledično tudi ustrezno izvajanje določil ZPPDFT pri posameznem segmentu zavezancev. Nadzorniki so dolžni o vseh ugotovljenih kršitvah zakonodaje s področja pranja denarja in financiranja terorizma ukreniti vse kar je potrebno, da se kršitev odpravi, pri čemer lahko izvedejo tudi prekrškovni postopek, in o vseh svojih ukrepih

obvestijo Urad. Urad je v letu 2008 prejel s strani primarnih nadzornikov 1 (eno) obvestilo o kršitvah ZPPDFT.

Urad je vse postopke o prekrških v letu 2008 začel po uradni dolžnosti, saj jih je zaznal sam.

Postopke za prekrške je v letu 2008 vodil en delavec (pooblaščen uradna oseba), ki je usposobljen za vodenje postopka o prekrških. Glede na obseg dela oziroma količino zadev je bilo ugotovljeno, da en delavec sicer obvladuje to delovno področje, vendar pa je potrebno za delo na področju prekrškov usposobiti še kašnega delavca, predvsem zaradi morebitne daljše odsotnosti z dela tistega delavca, ki je primarno zadolžen za opravljanje te zahtevne naloge. Drugi in tretji odstavek 49. člena ZP-1 namreč določata, da postopek pred prekrškovnim organom vodi in v njem odloča z zakonom ali podzakonskim aktom pooblaščen uradna oseba tega organa, ki mora imeti za vodenje postopka ustrezno izobrazbo in tudi opravljen preizkus znanja, ki zajema izvrševanje pooblastil po tem zakonu in poznavanje predpisov, katerih izvrševanje nadzoruje. Uradna oseba mora po strokovnem usposabljanju za vodenje in odločanje v prekrškovnem postopku opraviti tudi preizkus znanja.

Iz zgoraj navedenega razloga sta v letu 2008 dve delavki opravili strokovno usposabljanje za vodenje in odločanje v prekrškovnem postopku, vendar pa z delom v tem letu še nista pričeli, saj je bil preizkus znanja prenesen v leto 2009.

4.4.2.2 Statistični podatki za obdobje od 01.01.2008 do 31.12.2008

Število vseh zadev, ki jih je Urad kot prekrškovni organ obravnaval v letu 2008, je bilo 17, pri čemer so vštete tudi zadeve, ki so bile prenešene iz preteklih let. Zaključenih je bilo 5 zadev, kjer je bil postopek ustavljen. V vseh primerih je bil postopek o prekršku ustavljen zato, ker očitano dejanje oziroma prekršek v skladu z določili novega Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma, ni bilo več prekršek.

Urad je v letu 2008 obravnaval kot kršilce predpisov s področja pranja denarja predvsem pravne osebe in njihove odgovorne osebe.

Po strukturi prekrškov gre večinoma za opustitev oziroma za zamude pri sporočanju gotovinskih transakcij, v enem primeru pa tudi za opustitev dolžnega nadzorstva zavezanca nad izvajanjem določil ZPPDFT. Glede na navedeno ugotavljamo, da gre v vseh primerih za prekrške, ki so težje narave.

V leto 2009 se prenaša dvanajst nerešenih zadev. Razlog za nekoliko manjše število izdanih odločb o prekrških v letu 2008 je iskati v tem, da se je težilo k reševanju starejših zadev, ki so bile prenešene iz leta 2007.

4.5 Informacije javnega značaja

Skladno s 4. členom Zakona o dostopu do informacij javnega značaja (Ur. l. RS, št. 24/03 in 61/05 - v nadaljevanju: ZDIJZ) je informacija javnega značaja vsaka informacija, ki izvira iz delovnega področja organa, nahaja pa se v obliki dokumenta, zadeve, dosjeja, registra, evidence ali dokumentarnega gradiva, ki ga je organ izdelal sam, v sodelovanju z drugim organom, ali pridobil od drugih oseb.

Na podlagi 5. člena ZDIJS so informacije javnega značaja prosto dostopne pravnim in fizičnim osebam, pri čemer ima vsak prosilec na svojo zahtevo pravico pridobiti od organa informacijo javnega značaja tako, da jo pridobi na vpogled, ali pa pridobi njen prepis, fotokopijo, ali njen elektronski zapis. Organ lahko v skladu z določbo 26. člena ZDIJZ v celoti ali delno zavrne zahtevo prosilca samo, če ugotovi, da zahtevani podatek oziroma dokument pomeni izjemo iz 6. člena ZDIJZ, razen če je javni interes do razkritja informacije močnejši od javnega interesa ali interesa drugih oseb za omejitev dostopa do zahtevane informacije.

V skladu s 37. členom ZDIJZ in 28. členom Uredbe o posredovanju in ponovni uporabi informacij javnega značaja (Ur. l. RS, št. 76/2005) je Urad do konca meseca januarja tekočega leta dolžan pripraviti letno poročilo o izvajanju ZDIJZ za preteklo leto.

V letu 2008 je Urad prejel le eno zaprosilo za dostop do informacij javnega značaja, ki ga je podala pravna oseba v mesecu decembru. Zadeva je bila vrnjena prosilcu v dopolnitev.

5 MEDNARODNO SODELOVANJE

Pravna podlaga za mednarodno delovanje Urada je določena s 65., 66. in 67. členom Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranju terorizma, ki pooblaščajo Urad, da izmenjuje podatke s tujimi organi, pristojnimi za preprečevanje pranja denarja in financiranje terorizma. Poglavje omenjenega zakona, ki se nanaša na mednarodno sodelovanje tudi določa pogoje, pod katerimi lahko Urad začasno ustavi transakcijo na pobudo tujega organa oz. mu omogoča, da v okviru svojih nalog preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma pošlje pisno pobudo tujemu organu za zaustavitev transakcije v primeru utemeljenega suma pranja denarja ali financiranja terorizma.

Urad bo imel določene pristojnosti tudi na podlagi Konvencije Sveta Evrope št. 198⁶ o pranju, odkrivanju, zasegu in odvzemu premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem in o financiranju terorizma, ki jo je Slovenija podpisala 28. marca 2007. Urad je pripravil predlog Zakona o ratifikaciji omenjene konvencije, v katerem so kot organi, zadolženi za izvajanje konvencije navedeni Ministrstvo za pravosodje, Ministrstvo za notranje zadeve in Ministrstvo za finance oz. Urad RS za preprečevanje pranja denarja kot organ v njegovi sestavi in predlagal Ministrstvu za zunanje zadeve, da v Program dela Vlade za leto 2009 uvrsti tudi sprejem zakona o ratifikaciji Konvencije št. 198. Urad je v le-tej predviden kot centralni organ, preko katerega bi šla vsa zaprosila in zahtevki, ki se nanašajo pranje denarja, odkrivanje, zaseg in odvzem premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem pranja denarja in financiranjem terorizma. V tej konvenciji, ki vključuje tudi financiranje terorizma v skladu z mednarodnimi standardi na tem področju, je v 3. členu urejen odvzem premoženjske koristi, v zvezi s katerim je v četrtem odstavku tega člena predviden tudi institut obrnjenega dokaznega bremena, ki se lahko uporabi le v zvezi s hudimi kaznivimi dejanji, vendar lahko države glede tega instituta izrazijo pridržek na podlagi pododstavka a) 4. odstavka 53. člena konvencije. Republika Slovenija je Konvencijo št. 198 podpisala s pridržkom uporabe četrtega odstavka 3. člena konvencije in sicer da omenjenega odstavka ne bo uporabljala. Njena sedanja ureditev kazenskega prava namreč instituta obrnjenega dokaznega bremena ne pozna in tudi ne dopušča, zato bo pri njeni ratifikaciji glede tega instituta

⁶ Konvencija št. 198, je nadomestila Konvencijo št. 141 Sveta Evrope o pranju, odkrivanju, zasegu in zaplembi premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem, ki je bila sprejeta leta 1990, veljati pa je začela septembra 1993.

izražen pridržek.

Mednarodne aktivnosti Urada je v letu 2008 zaznamovalo tudi predsedovanje Slovenije Svetu Evropske unije, saj je bil Urad aprila 2008 v Bruslju nosilec organizacije že pete delavnice s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma, ki so se je udeležili predstavniki držav EU, zalivskih držav (GCC) ter predstavniki različnih mednarodnih organizacij (več o delavnici pod »Ostalimi aktivnostmi mednarodnega sodelovanja«).

V nadaljevanju prikazujemo aktivnosti Urada na področju mednarodnega sodelovanja in sicer ločeno za področje multilaterale in bilaterale.

5.1 Multilateralno sodelovanje

V tem delu predstavljamo aktivnosti Urada, ki so se leta 2008 nanašale predvsem na sodelovanje pri delu odbora strokovnjakov Sveta Evrope MONEYVAL, pa tudi na mednarodno skupino EGMONT.

5.1.1 Aktivnosti v okviru mednarodne skupine EGMONT

V letu 2008 se je predstavnik Urada udeležil plenarnega zasedanja skupine EGMONT v Seulu, ki je potekal od 25.5.2008 do 29.5.2008, medtem ko se sestankov delovnih podskupin skupine EGMONT, ki sta potekala marca leta 2008 v Santiagu v Čilu ter oktobra leta 2008 v Torontu v Kanadi, predstavniki urada niso udeležili.

5.1.2 Aktivnosti v okviru Odbora strokovnjakov Sveta Evrope za ocenjevanje ukrepov s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma (MONEYVAL)

V letu 2008 so bila v Strasbourgu sklicana tri plenarna zasedanja odbora MONEYVAL, katerih sta se udeležili tudi predstavnici urada. Vsebina zasedanj je podrobneje prikazana v nadaljevanju:

- 26. plenarno zasedanje odbora MONEYVAL (31.3.- 4.4.2008):

Na zasedanju, ki se ga je poleg predstavnic Urada udeležila tudi predstavnica Banke Slovenije, so bili obravnavana in sprejeta poročila o 3. krogu ocenjevanj ukrepov preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma za Bolgarijo, San Marino in Hrvaško. Pri ocenjevanju položaja v San Marinu⁷ je sodelovala tudi predstavnica urada kot strokovnjakinja za finančno področje. Poleg omenjenih poročil je bilo obravnavno ter sprejeto tudi poročilo o napredku za Litvo.

- 27. plenarno zasedanje odbora MONEYVAL (7.7. – 11.7.2008):

Slovenska delegacija, v kateri je bila poleg predstavnic Urada tudi predstavnica Banke Slovenije, je prisostvovala zasedanju tega odbora, na katerem so bila obravnavana in sprejeta poročila o 3. krogu ocenjevanja ukrepov preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma za Romunijo, Izrael, Makedonijo ter Rusijo, poročili o napredku za Poljsko in Gruzijo ter izvajanje dodatnih

⁷ Predstavnica Urada je kot strokovnjakinja za finančno področje v marcu leta 2007 sodelovala v sedem dnevni ocenjevalni misiji odbora MONEYVAL v San Marinu. Po pripravi poročila je od 5.3.2008 do 7.3.2008 sodelovala pri pogajanjih v okviru Sveta Evrope v Strasbourgu, kjer je odgovarjala na pripombe in pobude predstavnikov San Marina o vsebini poročila. Poročilo San Marina je bilo predstavljeno in sprejeto na 26. plenarnem zasedanju odbora MONEYVAL.

ukrepov v San Marinu in Azerbejdžanu. Na marčevskem plenarnem zasedanju je bilo namreč za precejšen del FATF priporočil v zvezi s poročilom San Marina podana ocena »neusklajeno«, zaradi česar je bilo San Marinu naročeno, da na naslednjem zasedanju poroča o načrtovanih in izvedenih aktivnostih, ki bodo pripomogle k izboljšanju obstoječega stanja na področju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma. V zvezi z izvajanjem dodatnih ukrepov v Azerbejdžanu pa je bila izpostavljena neustrezna dinamika aktivnosti na področju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma, zaradi česar je predsednik odbora podal predlog o uvedbi naslednje stopnje ukrepov zoper to državo. Na podlagi poročila azerbejdžanske delegacije, da je zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranju terorizma v parlamentu v postopku potrjevanja, je plenum z večino glasov sprejel sklep, da se odločitev o uvedbi naslednje stopnje dodatnih ukrepov preloži na decembrsko plenarno zasedanje odbora.

- 28. plenarno zasedanje odbora MONEYVAL (7.12.-12.12.2008):

Predstavnici Urada sta se skupaj s predstavnikoma Ministrstva za pravosodje in Banke Slovenije udeležili zasedanja, katerega osrednji del je bil namenjen obravnavi dveh poročil 3. kroga ocenjevanja ukrepov preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma v Estoniji in Azerbejdžanu. Plenum je brez zadržkov sprejel estonsko poročilo, medtem ko je v primeru Azerbejdžana ocenjevalno poročilo sicer sprejel, obenem pa se je odločil še za objavo sporočila, s katerim je javnost obvestil na njihov pomankljiv sistem za boj proti pranju denarja in financiranju terorizma. MONEYVAL je prvič uporabil takšen ukrep za eno izmed svojih članic. Poleg tega je bilo na zasedanju predstavljenih tudi pet poročil o napredku in sicer Malte, Moldavije, Madžarske, Lihtenštajna in tudi Slovenije (več o slovenskem poročilu v poglavju Preventiva in nadzor).

- Seminar za ocenjevalce s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma (Strasbourg, 1.10.-3.10.2008):

Omenjenega seminarja v organizaciji odbora MONEYVAL se je skupaj s predstavnicami Banke Slovenije ter 37 udeleženci iz 17 držav udeležila tudi predstavnica Urada. Na seminarju so jim strokovnjaki predstavili 40 FATF priporočil s področja preprečevanja pranja denarja, 9 posebnih FATF priporočil s področja preprečevanja financiranja terorizma, metodologijo ocenjevanja, tehnike razgovorov itd. Del seminarja je bil namenjen tudi praktičnim vajam, in sicer so morali udeleženci (razdeljeni v skupine) predstaviti in obrazložiti odgovore na različne konkretne naloge.

5.1.3 Ostale aktivnosti na področju multilateralne sodelovanja

- Predstavniki Urada se je dne 16.1.2008 udeležil sestanka s predstavniki Stalnega predstavništva Republike Slovenije v Bruslju, katerega cilj je bil logistična priprava srečanja EU-GCC (držav EU in zalivskih držav), ki ga je Slovenija organizirala meseca aprila v Bruslju. Udeležil se je tudi sestanka COTER (Komisije odbora regij za politiko ozemeljske kohezije), ki mu predseduje predsednik slovenskega Ministrstva za zunanje zadeve, na katerem je bila podana informacija o srečanju ter njegova okvirna vsebina.

- Dne 18. 2.2008 se je predstavnik Urada udeležil sedmega sestanka EU-FIU Platform v Bruslju, na katerem so bili prisotni predstavniki skoraj vseh uradov držav članic EU. Sprejet je bil zapisnik šestega sestanka, čemur je sledila razprava o zaščiti in zaupnosti podatkov, povratnih informacijah med uradi, organi pregona in finančnimi institucijami, delovanju računalniške mreže FIU.NET, podatkih, s katerimi razpolagajo posamezni uradi ter pogojih, pod katerimi jih lahko izmenjujejo s sorodnimi uradi.

- Dne 12.6.2008 se je predstavnik Urada udeležil osmega sestanka EU-FIU Platform, na katerem so bili prisotni predstavniki skoraj vseh uradov držav članic EU. Na začetku sestanka je bil sprejet zapisnik sedmega sestanka, ki mu je sledila razprava o predstavitvi trenutne razširjenosti računalniške mreže FIU.NET in njenemu nadaljnjemu razvoju, nosilcu projekta o izboljšanju mednarodnega sodelovanja (Italija in Luksemburg, ki bosta posredovala opis projekta na to temo tudi drugim uradom), poročilu Evropske komisije o sodelovanju med uradi, poročilu o opravljenem delu na projektu »povratnih informacij«, izvajanju Direktive 1781 (podatkih, ki spremljajo elektronsko nakazilo) ter IX. Posebnemu priporočilu FATF o nadzoru nad kurirji z gotovino.

- Dne 8.10.2008 je v Bruslju potekal deveti sestanek EU-FIU Platform, ki se ga je udeležil tudi predstavnik urada. Na sestanku so bile obravnavane sledeče teme: predstavitev napredka pri izgradnji mreže FIU.NET in razvoja nove programske podpore, mednarodno sodelovanje, informacije o obrazcu za sporočanje sumljivih transakcij, blagovna menjava in pranje denarja ter povratne informacije.

- V času od 9.3.2008 do 13.3.2008 se je predstavnik Urada kot član medresorske delovne skupine udeležil 51. letne konference o drogah. Konferenca je potekala na sedežu UNODC (United Nations Office on Drugs and Crime) na Dunaju, na njej pa je bilo obravnavanih 23 resolucij iz različnih področij, povezanih s problematiko drog (zmanjševanje ponudbe in povpraševanja drog itd.).

- Predstavnici Urada sta se dne 27.3.2008 v Pragi udeležili delavnice FIU.NET namenjene uporabnikom tega računalniškega programa, preko katerega si lahko uradi evropskih držav (priključenih na to mrežo) izmenjujejo osnovne podatke o osebah, osumljenih kaznivih dejanj pranja denarja in financiranja terorizma. Delavnice so se poleg predstavnic slovenskega urada, udeležili še predstavniki sorodnih uradov iz Češke, Poljske, Slovaške, Nemčije in Francije. Prvi del delavnice je bil namenjen predstavitvi posameznih uradov ter postopkom pri izmenjavi podatkov s tujimi uradi, v drugem delu delavnice pa so predstavniki FIU.NET Bureau predstavili posodobljeno različico računalniškega programa, ki naj bi še olajšal in pospešil izmenjavo podatkov med sorodnimi uradi. Konec leta 2008 je bilo na to mrežo priključenih 17 uradov iz držav članic EU.

- V času od 6.4. 2008 do 8.4.2008 je v Žilini na Slovaškem potekal simpozij na temo preprečevanja pranja denarja, na katerem so bili predstavljeni mednarodni problemi s tega področja, tako z vidika preiskovalnega dela, kot tudi z vidika usklajevanja nacionalnih zakonodaj s področja pranja denarja s tretjo Direktivo EU. Ugotovljeno je bilo, da so problemi Slovaške kot glavne organizatorke simpozija v nekaterih segmentih podobni problemom Slovenije (npr. majhno število kaznivih dejanj pranja denarja), na nekaterih področjih kot npr. prilagajanje nacionalne zakonodaje standardom in usmeritvam EU pa precej zaostaja za Slovenijo, ki je večino teh standardov že implementirala v domačo zakonodajo.

- Med 13.4. in 15.4.2008 je v Bruslju potekala delavnica EU-GCC na temo preprečevanja financiranja terorizma, katere soorganizator je bil v okviru predsedovanja Slovenije Svetu Evropske unije tudi slovenski Urad. Soorganizatorja delavnice sta bila tudi Ministrstvo za zunanje zadeve Republike Slovenije in Evropska komisija. Ta delavnica je bila že peta po vrsti, udeležujejo pa se je predstavniki držav EU, zalivskih držav (GCC) ter predstavniki različnih mednarodnih organizacij. Te delavnice se je udeležilo skupno 71 predstavnikov (od tega 5 predstavnikov urada), obravnavane pa so bile aktualne teme, povezane z nekaterimi posebnimi priporočili FATF, povezanimi s področjem preprečevanja financiranja terorizma, medtem ko je bil del časa namenjen tudi predstavitvam posameznih držav udeleženk. Ob zaključku delavnice je

bila sprejeta skupna izjava, delavnica pa je bila s strani udeležencev ocenjena kot uspešna. Naslednjo, šesto delavnico bo v letu 2009 organizirala Saudova Arabija v sodelovanju s Češko.

- Dne 24.4. in 25.4.2008 sta se predstavnika Urada udeležila II. regionalne konference uradov za preprečevanje pranja denarja, na katerem so sodelovali direktorji uradov ter njihovi namestniki iz Črne gore, Hrvaške, Bosne in Hercegovine, Srbije, Albanije in Slovenije. Na konferenci so bile obravnavane aktualne teme s področja odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma, podpisan pa je bil tudi protokol kot podlaga za boljše delo in medsebojno sodelovanje uradov te regije. V oktobru leta 2008 je kot nadaljevanje te konference med 15. in 17.10.2008 v Sarajevu potekalo III. regionalno srečanje predstojnikov uradov za preprečevanje pranja denarja. Poleg predstavnikov slovenskega Urada so se ga udeležili še predstavniki sorodnih uradov iz Srbije, Bosne in Hercegovine, Hrvaške, Makedonije in Črne gore. Na srečanju so se obravnavale teme povezane z novimi tipologijami na področju pranja denarja in financiranja terorizma, varovanjem podatkov ter implementacijo mednarodnih standardov v nacionalne zakonodaje.

- Dne 21.5. in 22.5.2008 je v Bruslju, v okviru slovenskega predsedovanja EU potekala EU-ZDA delavnica o finančnih sankcijah v boju proti financiranju terorizma, ki sta se je udeležila tudi predstavnika Urada. Glavna tema je bila pregled stanja na področju ukrepov za implementacijo III. posebnega priporočila FATF za financiranje terorizma. V okviru tega so predstavniki organizatorjev preteklih delavnic, ki so obravnavale štiri tematske sklope s področja finančnih sankcij v boju proti terorizmu, predstavili najpomembnejše ugotovitve teh delavnic, izpostavljene probleme in rešitve. V okviru delavnice je potekal pomemben pogovor o trenutnem stanju na področju izvajanja resolucij Varnostnega sveta OZN in Sveta EU o izvajanju omejevalnih ukrepov in problemih, s katerimi se pri tem soočajo posamezne države članice EU in ZDA. Delavnice so se udeležili predstavniki 24 evropskih držav, ZDA, Evropske komisije in Sveta EU. Dne 23.5.2008 je potekalo še neformalno srečanje evropske (Slovenija, Francija, Svet in Komisija) in ameriške strani, na katerem so predstavniki obeh strani poročali o stanju na področjih, ki takrat še niso bile zadovoljivo urejene z vidika preprečevanja financiranja terorizma. Ameriška stran je predlagala, da se te teme uvrstijo na dnevni red prihodnje delavnice na temo finančnih sankcij, ki jo bo organiziralo francosko predsedstvo.

- V času od 30.6. 2008 do 2.7.2008 je na Dunaju potekal sestanek skupine strokovnjakov s področja pranja denarja in pravosodnega sodelovanja v okviru UNODC (United Nations Office for Drugs and Crime), ki se ga je poleg predstavnika carine udeležil tudi predstavnik Urada. Sestanka se je udeležilo več predstavnikov Združenih narodov iz celega sveta, ki delujejo na področju pranja denarja in pravosodnega sodelovanja. Namen sestanka pa je bila priprava priporočil za nadaljnje delo na tem področju.

- Predstavnika Urada sta se med 17.9.2008 in 19.9.2008 mudila v Pragi, kjer sta si na sestanku s predstavniki češkega urada za preprečevanja pranja denarja izmenjala podatke o novi zakonodaji, ki je bila na področju odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma sprejeta v obeh državah, o aktivnostih v zvezi z mednarodnim sodelovanjem in o novostih s področja informacijske tehnologije. Glede na to, da je Češka s 1.1.2009 prevzela predsedovanje Svetu EU, sta predstavnika Urada na vabilo češkega Ministrstva za finance predstavila aktivnosti slovenskega urada v času slovenskega predsedovanja. Pri tem pa je bila največja pozornost posvečena delavnici EU-GCC (namenjena predstavnikom članic EU ter zalivskih držav) na temo preprečevanja financiranja terorizma, ki jo je v aprilu 2008 organiziral slovenski Urad.

- Predstavnica Urada se je dne 18.9.2008 in 19.9.2008 na Larnaci, na Cipru udeležila

Regionalnega delovnega sestanka o boju proti trgovini z ljudmi in pranju denarja na območju Sredozemlja, ki ga je organiziral Urad koordinatorja ekonomskih in okoljskih dejavnosti OVSE v sodelovanju s Posebno predstavnico OVSE proti trgovini z ljudmi, Uradom OZN za droge in kriminal ter ciprsko vlado. Cilji sestanka so bili sledeči: doseči razpravo o nevarnostih in izzivih, ki jih predstavljata trgovina z ljudmi in pranje denarja, poiskati načine, kako lahko OVSE prispeva k boju proti temu vrstama kriminala ter preučiti možnosti za sodelovanje med OVSE ter ustreznimi mednarodnimi in nacionalnimi organi, ki se ukvarjajo z bojem proti trgovini z ljudmi in pranju denarja. V okviru tega sestanka, ki predstavlja prvo takšno iniciativo, sta se tako seznanili dve veji strokovnjakov s področja boja bodisi proti trgovini z ljudmi bodisi proti pranju denarja, saj kaznivo dejanje trgovine z ljudmi namreč predstavlja enega izmed predhodnih dejanj pranja denarja.

- V Varšavi je med 29.9. in 30.9.2008 potekala II. regionalna konferenca FIU, ki sta se je udeležila predstavnika Urada. Konferenca, ki sta jo skupaj organizirala poljski urad za preprečevanje pranja denarja ter OTA (U.S.Treasury Department's Office of Technical Assistance), so se udeležili predstavniki uradov iz približno 20 držav evropske regije. Poleg predstavitve dela poljskega urada in EUROJUST-a, so bile udeležencem predstavljene tudi nove pojavne oblike različnih kaznivih dejanj, povezanih z računalniškim kriminalom (npr. kraja identitete, podatkov, internetne prevare itd.). Eden izmed glavnih namenov konference je bil tudi izmenjava izkušenj ter izboljšanje sodelovanja uradov v skupnem boju proti preprečevanju pranja denarja ter financiranju terorizma.

- Med 30.9. in 3.10.2008 je v Davosu potekal seminar »Boj proti financiranju terorizma«, ki se ga je udeležil tudi predstavnik Urada. Seminar je potekal pod pokroviteljstvom neodvisne institucije Financial Integrity Network, organiziralo pa ga je podjetje Basel Institut on Governance. Udeležilo se ga je preko 110 udeležencev iz več kot 30 držav, iz uradov za preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma, tožilstev, nadzornih institucij, finančnih institucij itd.. Seminar je bil namenjen predvsem predavanjem s področja financiranja terorizma ter delavnicam z različnimi tematikami kot so zamrznitev in zaseg sredstev teroristom, vloga finančnih preiskav v boju proti financiranju terorizma, sodelovanje med organi pregona in finančnimi institucijami, uporaba informacijske tehnologije v boju zoper financiranje terorizma, zbiranje in analiza informacij o teroristih ter tehnična pomoč pri boju zoper financiranje terorizma v tranzicijskih državah. Poleg tega sta bili na programu še predstavitvi s področja računalniškega kriminala ter zlorabe »off-shore« podjetij za financiranje terorizma.

- Med 11. 11. in 13.11.2008 je v Beogradu potekala delavnica o čezmejnem kriminalu, ki se je je poleg predstavnikov Italije, Francije, ZDA, Velike Britanije, Otoka Man, Otoka Guernsey, Albanije, Bosne in Hercegovine, Črne gore, Srbije, Lihtenštajna, Švice, Bolgarije, Romunije in Turčije, udeležil tudi predstavnik Urada. Tema delavnice, katere organizator je bil UNODC (United Nations Office on Drugs and Crime), je bilo iskanje, zaseg in zaplenba premoženjske koristi, pridobljene s kaznivimi dejanji. Predstavnik Urada in predstavnica Državnega tožilstva Republike Slovenije sta v svojih predavanjih predstavila stanje v naši državi.

- V času od 23.11.2008 do 27.11.2008 je v Monte Carlu potekalo sedmo srečanje strokovnjakov s področja tipologij pranja denarja, ki ga je organiziral MONEYVAL v sodelovanju s FATF. Srečanje je potekalo v obliki delavnic, ki so bile razdeljene na 4 področja in sicer na pranje denarja in vrednostne papirje, pranje denarja preko športnih klubov ter denarnih posrednikov in ocena globalne ogroženosti. Na srečanju so poudarili potrebo po spodbujanju zavezancev, da podajo več prijav s področja trgovanja z vrednostnimi papirji, da posvečajo pozornost zlorabam nogometnih klubov za pranje denarja, predvsem tistih, ki delujejo v nižjih neprofesionalnih nogometnih ligah ter nadzoru nad denarnimi posredniki, njihovi registraciji,

podelitvi licenc ter zakonodaji s tega področja.

5.2 Bilateralno sodelovanje

Za bilateralno sodelovanje v letu 2008 so bili značilni številni stiki med Uradom ter sorodnimi uradi iz drugih držav z namenom izmenjave podatkov v konkretnih zadevah in sklenitve dogovorov o sodelovanju, kot sledi v nadaljevanju.

5.2.1 Mednarodno sodelovanje na podlagi določil Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (v nadaljevanju: ZPPDFT)

Leta 2008 je Urad na podlagi 65. člena ZPPDFT poslal 163 zaprosil v 54 zadevah v 36 držav ter na osnovi 66. člena ZPPDFT prejel 80 zaprosil v 71 zadevah iz 30 držav.

V primerjavi z letom 2007, ko je Urad poslal 118 zaprosil sorodnim uradom iz 31 držav v skupno 51 zadevah ter prejel 85 zaprosil iz 23 držav v skupno 68 zadevah, lahko ugotovimo, da se je število poslanih zaprosil povečalo za 38%, medtem ko se je število prejetih zaprosil malenkostno zmanjšalo in sicer za 0,6%.

Ocenjujemo, da je razlog za povečanje števila poslanih zaprosil (163 v letu 2008 in 118 v letu 2007) med drugim tudi posledica večjega števila sporočenih transakcij Uradu, ki so se nanašale na tuje fizične in pravne osebe oz. na slovenske fizične in pravne osebe, ki so bile na različne načine povezane s tujino (npr. stalno oz. začasno prebivališče v tujini, podjetja s sedežem v tujini, računi v tujih bankah, poslovni odnosi s tujimi poslovnimi partnerji itd.)

Pri prejetih zaprosilih tujih sorodnih uradov v letu 2008 je potrebno omeniti, da je bilo izmed 80 prejetih zaprosil 42 takšnih, pri katerih Urad ni ugotovil suma kaznivega dejanja pranja denarja, zaradi česar je nanje sicer odgovoril, vendar niso bila knjižena v uradovo bazo sumljivih transakcij.

5.2.2 Mednarodno sodelovanje na podlagi Konvencije Sveta Evrope št. 198 (ki je nasledila Konvencijo Sveta Evrope št. 141)

Kot osrednji organ po omenjeni konvenciji je Urad v letu 2008 belgijskemu pristojnemu organu poslal zaprosilo le v eni zadevi v zvezi z zamrznjenimi finančnimi sredstvi na bančnih računih v njihovi državi. Ukrep je bil izvršen na podlagi zaprosila za mednarodno pomoč pristojnega slovenskega organa (Okrožnega sodišča Koper), poslanega v Belgijo že v letu 2000.

6.1 Finančno materialno poslovanje

Proračunska sredstva, dodeljena Uradu, so za leto 2008 znašala 685.096 EUR. Od tega zneska je bilo za plače, druge osebne dohodke in prispevke delodajalca za socialno varnost namenjeno 541.174 EUR (ali 78,99 %), za izdatke za blago in storitve 133.630 EUR (ali 19,50 %) ter za investicije in investicijsko vzdrževanje 6.291 EUR (ali 0,91 %).

Na predlog Urada se je struktura planiranih sredstev znotraj posameznih postavk do konca leta 2008 nekoliko spremenila, saj so bile med letom opravljene manjše prerazporeditve sredstev. Od celotnega zneska odobrenih sredstev v višini 685.096 EUR je Urad v letu 2008 porabil 683.372 EUR oziroma 99,74 % vseh dodeljenih sredstev.

Andrej Plaustejner
direktor